

УДК 811.111'37

ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНДУСТРІЇ МОДИ

Колосова С. О., Радецька С. В.

У статті виявлено основні способи формування англійської термінології індустрії моди, описано процеси запозичення, неологізації, морфологічний та семантичний способи творення термінів.

Ключові слова: запозичення, морфологічний спосіб, семантичний спосіб, метафоричний перенос, метонімічний перенос, неологізація.

В статье выявлены основные способы формирования английской терминологии индустрии моды, описаны процессы заимствования, неологизация, морфологический и семантический способы создания терминов.

Ключевые слова: заимствования, морфологический способ, семантический способ, метафорический перенос, метонимический перенос, неологизация.

In the article the main methods of forming of English fashion industry terminology are found and borrowing processes, neologization, morphological and semantic methods of terms formation are described.

Key words: borrowings, morphological method, semantic method, metaphorical transfer, metonymical transfer, neologization.

Активний розвиток лексичного складу англійської мови у двадцятому столітті був пов'язаний із необхідністю називання нових явищ, які виникли внаслідок розвитку промисловості, інформаційних технологій, систем комунікації та глобалізації у світовій економіці. Об'єктом лінгвістичних досліджень останніх років були термінології таких сфер, як політика, економіка, юриспруденція, банківська справа та інформаційні технології. Проте термінологія індустрії моди залишилися поза увагою мовознавців.

Мода – це той механізм, що організує життя соціуму та регулює поведінку людей у ньому. При цьому вона є значущим культурним феноменом. Для сучасної лінгвістики мода – відносно новий об'єкт.

У двадцятому столітті внаслідок демократизації суспільства мода перестала бути надбанням вузького кола аристократії, увійшовши в життя всіх представників сучасного соціуму. Стрімкий темп змін в індустрії моди знаходить своє відображення на вербальному рівні, відбувається постійне утворення нових термінів на позначення нових явищ.

Мода сьогодні є не лише мистецтвом, а й певною мірою, бізнесом. Для позначення моди з'явилося ще одне слово – “фешн”. Для фешн-бізнесу важливі і такі речі, як просування та продаж. Засобом для здійснення цієї мети стали журнали про моду, які крім візуального ряду використовують і силу слова. Це й не дивно, адже все нове, що з'являється в полі зору людини, отримує негайне відображення в слові. Через лексику проходить все матеріальне і духовне життя суспільства.

Актуальність дослідження термінології індустрії моди зумовлена загальною тенденцією сучасної лінгвістики до вивчення мовних явищ, особливою увагою до еволюції лексичного складу англійської мови та механізмів утворення нових термінів.

Незважаючи на важливість дослідження даної теми та великі перспективи її розширення, дуже мало науковців були в ній зацікавлені. Тим не менше, такі лінгвісти, як О. П. Косенко, В. Птуха, О. И. Пташнікова, Т. А. Терешкович та ін. досліджували термінологію індустрії моди.

Метою нашої статті є виявлення особливостей формування англійських термінів індустрії моди.

Сучасна термінологія моди охоплює наступні тематичні групи: тканини і матеріали, крій і шиття, універсальний одяг, жіночий гардероб, чоловічий гардероб, дитячий гардероб, верхній одяг, нижня білизна, професійний одяг,

дизайн одягу та аксесуари, взуття, головні убори, стиль, фасон. Важливим є розглянути як саме формуються англійські терміни індустрії моди.

Загалом, як і для будь-якої термінологічної системи, термінології індустрії моди характерні такі основні способи творення:

1) морфологічний спосіб (за відповідними словотвірними моделями: афіксація, словоскладання, скорочення);

2) семантичний, що реалізується за допомогою розвитку спеціальних значень у словах природної мови;

3) спосіб запозичення [3, с. 131].

У морфологічному способі термінотворення найпродуктивнішим протягом останніх п'яти років виступає словоскладання: *jorts* (*jeans + shorts*) – *джинсові шорти*; *jeggings* (*jeans + leggings*) – *джегінси або джинсові леггінси*; *flatform* (*flat + platform*) – *взуття на високій плоскій підшви*; *shoebooty* (*shoe + boot*) – *ботильйони з відкритим носом* [4].

Наступним за продуктивністю є афіксація (утворення термінів за допомогою префіксів і суфіксів). Найбільш поширеним типом є суфіксальне термінотворення. У сучасній термінології дизайну одягу і моди склад вживаних суфіксів досить різноманітний. До числа найбільш продуктивних суфіксів іменників відносяться наступні: **-ing** (*fitting* – *примірка*, *coating* – *пальтова тканина*); **-er** (*hatter* – *шляпник*, *shoulder hanger* – *вішак*, *duster* – *легкий плащ-пилевоик*); **-age** (*shrinkage* – *усадка матеріалу*).

На сучасному етапі в термінології дизайну одягу і моди фіксується поява термінів, утворених за допомогою зменшувально-пестливих суфіксів: **-ie** (*hoodie* – *предмет одягу (часто безрукавка) з капюшоном*, *nightie* – *коротке нічна сорочка*); **-let** (*singlet* – *коротка майка без рукавів*, *corselet* – *сучасний полегшений варіант корсета*).

На відміну від попереднього типу, префіксальне термінотворення змінює в основному лексичне значення слова, не зачіпаючи його приналежності до лексико-граматичного класу. Найбільш продуктивними в розглянутій термінології є префікси: **-un** (*to untie* – *зав'язувати пояс*, *shunok*, *to unfasten* – *розстібати*); **-under** (*undergarment* – *намільна білизна*, *underskirt* – *нижня спідниця*); **-over** (*overcoat* – *пальто*, *overall* – *робочий комбінезон*).

Останнім типом у афіксальному способі словотвору є префіксально-суфіксальний. Даний тип частіше зустрічається у прикметників: *unsuitable* – *невідповідний за фасоном або кольором*, *reusable* – *перероблений*, *asymmetrical* – *асиметричний (наприклад, крій)* [5, с. 135].

До морфологічного способу також належить скорочення, яке в останні десятиліття є одним з регулярних способів утворення термінів. Цей спосіб є наочним прикладом, що відображає тенденцію до раціоналізації мови та економії мовних зусиль. Серед скорочень велике місце займають аббревіатури і акроніми. Зазвичай аббревіатури використовують частіше, ніж самі терміни.

До аббревіатур індустрії моди в основному відносяться назви міжнародних організацій дизайнерів одягу та ініціали всесвітньо відомих кутюр'є і дизайнерів одягу: *IACDE* – *International Association of Clothing Designers & Executives* – *Міжнародна Асоціація Дизайнерів Одягу*, *YSL* – *Yves Saint Laurent* – *Ів Сен Лоран*, *CK* – *Calvin Klein* – *Келвін Кляйн*.

Акроніми – скорочені слова, утворені з початкових літер називного словосполучення які вимовляються як повні слова, їх чисельність в індустрії моди досить низька: *APOC* – *a piece of cloth* – *технологія крою з цільного відрізу тканини*, а також предмет одягу, виготовлений таким чином [7].

Щодо семантичного способу, то в англійській мові вагоме місце у творенні термінів індустрії моди займає конверсія (утворення термінів за допомогою функціонального переходу слова з однієї частини мови в іншу): *to dress* – *одягатися*, *to design* – *конструювати, проектувати*, *to zip* – *застібати на замок-блискавку*.

Метафоричний і метонімічний перенос є ще одним видом семантичного термінотворення, здійснюваного за допомогою різних видів зміни значення раніше існуючих в мові слів.

Метафоричний перенос – це перенесення значення за подібністю зовнішніх або внутрішніх ознак (*pencil skirt* - довга вузька пряма спідниця, *batwing sleeve* - фасон рукава “летюча миша”, *kangaroo pocket* - кишеня на передній полиці виробу, що відкривається з боків).

Метонімічний перенос здійснюється на основі суміжності двох речей, їх поєднання у просторі або часі. Найбільшу групу складають терміни, утворені метонімічним переносом за типом “географічна назва або місцевість – виріб / матеріал” (*panama hat* - солом'яний капелюх (експорт капелюхів починався з держави Панама, *cheviot* - тканина шевйот (за назвою гір в Шотландії)). Наступні групи термінів, утворених шляхом метонімії, полягають у переносі за типом “матеріал – виріб”, “частина тіла людини – частина виробу” (*jeans* – джинси, *tricot* – одяг з трикотажу, *trouser leg* – штанина; *back* – задня полиця виробу) [2, с. 128].

Останнім способом формування англійської термінології індустрії моди є запозичення – називання наукового поняття іншомовним словом.

Основний обсяг лексики, запозиченої англійською термінологією моди, складають терміни французького походження (*couturier* - дизайнер *macramé-прикраса*, *polonaise* - чоловіча куртка, оброблена хутром), також є запозичення з іспанської (*bolero* - болеро, *sombrero* - капелюх з широкими полями), індійської (*sari* – сарі, *Cashmere shawl* - кашмірська шаль, *bayadere* - смугаста тканина) та в меншій мірі з таких мов, як: італійської (*stiletto* – кинджал), нідерландської (*duffle* – шерстяна байка), німецької (*dirndl* – широка спідниця в збірку), алеутської (*parka* – білий маскхалат), перської (*caftan* – свита), турецької (*turban* – тюрбан), марокканської (*djellaba* – джеллаба) [6].

Також формування англійської термінології індустрії моди відбувається за допомогою неологізації, а саме появи нових слів та нових значень, які з'явилися у “старих” слів. Наприклад, деякі модельєри дають назви старим речам, аби не повторюватися. Це такі слова, як *killer jeans* – потерті джинси, *whorts* – зимові шорти, які носяться поверх теплих панчів. Тобто ці речі завжди існували, але стали називатися по-іншому, щоб справити враження на потенційних модників і модниць. Інші ж, навпаки, вигадують щось неординарне і нове, таке, аналогів чому поки не існує, для того щоб привернути увагу покупців і зробити прорив у світі моди (*mankini* – чоловіче бікіні) [1, с. 72].

Проаналізувавши модні журнали та сайти, зробивши вибірку неологізмів індустрії моди, ми звернули увагу на закономірності способів творення цих слів. З'ясувалось, що найпоширенішими способами є зрощення і словоскладання. Зрощення – сполучення або усіченого кореня одного слова з цілим словом, або сполучення двох усічених коренів (*swaket* – свакет – светр схожий на жакет). Також популярним є такий спосіб творення неологізмів, як словоскладання (*sundress* – сандрес – зручне плаття на будь-який випадок).

Нові слова в модній індустрії утворюються також префіксальним способом (*ultra-femme* – надзвичайно жіночна) та суфіксальним способом: (*fashionista* – фешионіста – термін, який описує жінку зі схильністю до покупок та вмінням підбирати речі).

У сучасній лінгвістиці зростає інтерес до дослідження певних термінологій, до проблеми формування нових термінів, до їх функціонування в конкретній або різних термінологічних системах, в професійному і лінгвокультурному аспектах. У зв'язку з цим термінологія індустрії моди є важливим і соціально необхідним об'єктом дослідження.

Розглянувши способи формування англійської термінології індустрії моди, та спираючись на те, що кількість нових слів постійно зростає, постає питання їх адекватного перекладу на українську мову, що стане предметом нашого подальшого дослідження.

Література

1. Косенко О. П. Неологізми у фешн-індустрії / О. П. Косенко // Спецпроект: аналіз наукових досліджень : матеріали VII Міжнар. наук.-практ.конф. у 7 т. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2012. – Т. 4. – С. 71–73

2. Налимов В. В. Вероятностная модель языка / В. В. Налимов. – Томск-Москва : Водолей Publishers, 2003. – 368 с.
3. Панько Т. І. Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.]
4. Пташнікова О. И. Новейшие терминологические поступления в сфере моды [Электронный ресурс]. – Режим доступа к статье:
<http://medconfer.com/node/3031>
5. Птуха В. Словотвірна деривація номінацій одягу з національно-культурним компонентом семантики в англійській та українській мовах / В. Птуха // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. Дрогобицького держ. педаг. Зимооря]. – Дрогобич : Посвіт, 2015. – Вип. 11. – С. 134–140.
6. Харрис П. Англо-русский визуальный словарь моды / П. Харрис. – М. : Художественно-Педагогическое издательство, 2008. – 288 с.
7. Concise Oxford English Dictionary – 12th Edition. – Oxford : Oxford University Press, 2011. – 1728 s.